

Handboek NVT

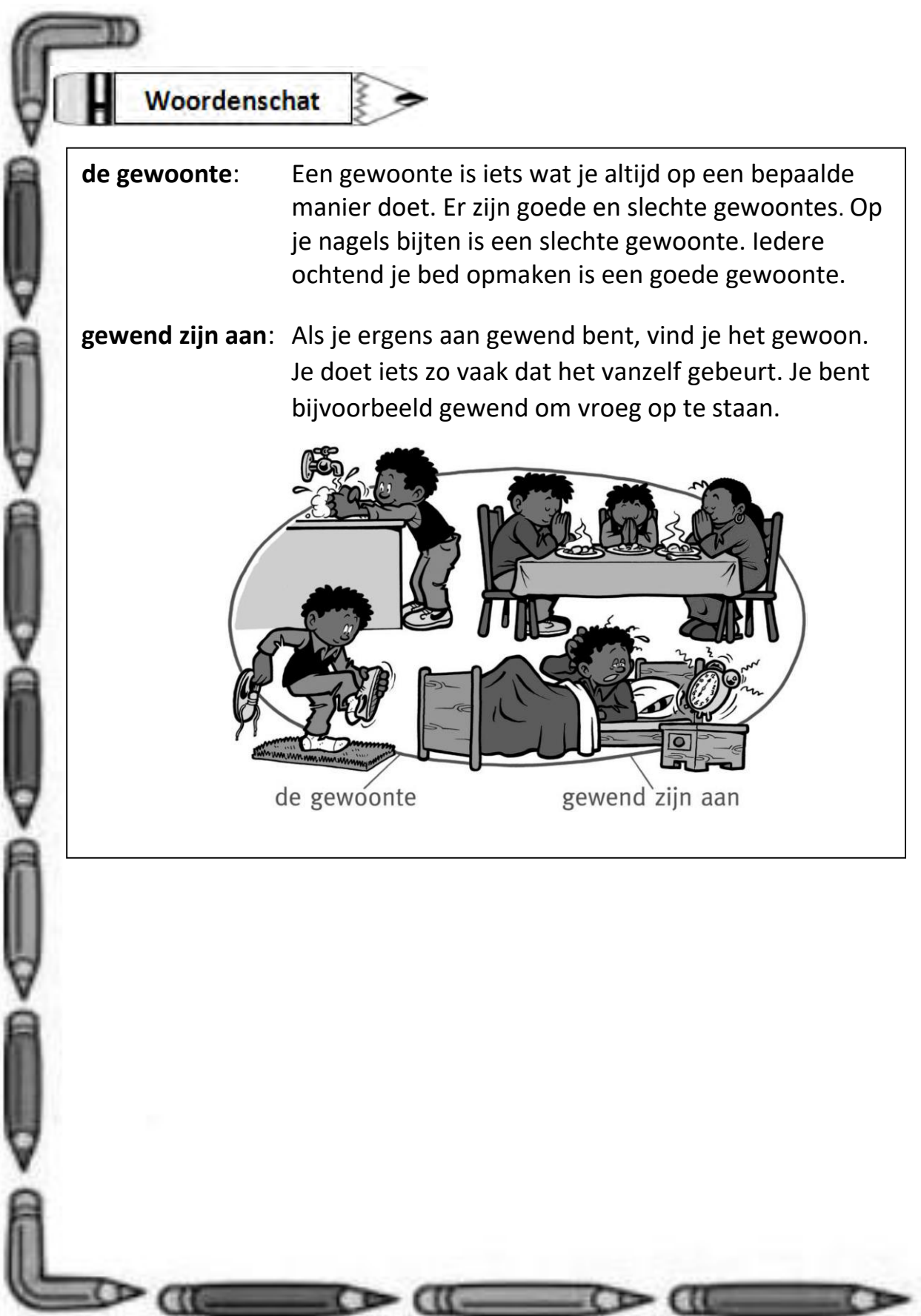
Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3 – klas 6)

Leerjaar 5

Thema 7

Bij andere mensen thuis

Werkboek 6

Woordenschat

de gewoonte: Een gewoonte is iets wat je altijd op een bepaalde manier doet. Er zijn goede en slechte gewoontes. Op je nagels bijten is een slechte gewoonte. Iedere ochtend je bed opmaken is een goede gewoonte.

gewend zijn aan: Als je ergens aan gewend bent, vind je het gewoon. Je doet iets zo vaak dat het vanzelf gebeurt. Je bent bijvoorbeeld gewend om vroeg op te staan.

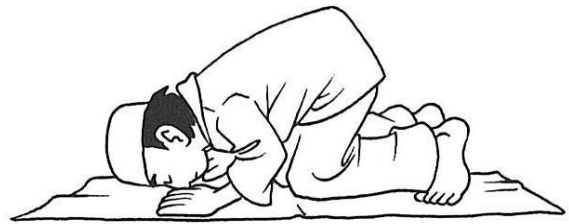

 Woordenschat

1 Lees.

De kinderen uit klas 5 komen uit verschillende landen.
Elk land heeft zijn eigen gewoonten.
De kinderen zijn dus gewend aan verschillende dingen.
Hieronder zie je een paar gewoonten.

Chun Li komt uit China.
Daar zitten ze op de grond.
Ook eten ze met stokjes:
dat is een leuke gewoonte.

Hagop komt uit Irak.
Daar zijn de meeste mensen moslim.
Moslims bidden vaak.
De gewoonte is: vijf keer per dag
bidden.

Touriya komt uit Marokko.
Daar hebben ze een andere
gewoonte: iedereen doet zijn
schoenen uit voor ze het huis
slapen.
in gaan.

Gijs komt uit Nederland.
Hij gaat om 8 uur naar bed.
De gewoonte bij hem thuis is
om 's avonds om 8 uur te gaan

Meester Freek komt ook uit Nederland. Hij heeft een hond. Hij moet zijn hond elke dag uitlaten. Het is zijn gewoonte dat na het avondeten te doen.

En bij jou?
Wat zijn bij jou thuis de gewoonten?
Wat doe je elke dag?
Eten jullie bijvoorbeeld elke dag om 6 uur eten?
Eet je met stokjes of met vork en mes?
Vul je eigen gewoonten in.

Gewoonten bij mij thuis:

A decorative border of various pencils and pens surrounds the page. At the top left, a pencil is bent into an L-shape. Below it, a vertical column of pencils runs down the left side. At the bottom, three pencils are arranged horizontally. The word 'Woordenschat' is written inside a pencil-shaped box at the top left of the text area.

Woordenschat

- de zwerver:** Iemand die zwerft heeft geen huis. Hij trekt rond en slaapt steeds op een andere plek.
- dakloos:** Als je dakloos bent, heb je geen huis. Je hebt geen plaats om te slapen of te wonen. Dakloos betekent letterlijk 'zonder dak'.
- (geen) onderdak:** Onderdak betekent: een plaats om te slapen of om te wonen.

Woordenschat

1 Zet een kruisje in het goede hokje.

	goed	fout
Als mensen nergens anders heen kunnen, gaan ze naar een opvanghuis.	☐	☐
1 Als je dakloos bent, heb je geen plaats om te slapen of om te wonen.	☐	☐
3 Zwervers kunnen makkelijk onderdak vinden.	☐	☐

2

Wat zou jij doen als je dakloos was?
Schrijf een kort verhaal over dakloos zijn.
In de tekst moeten de volgende woorden voorkomen:
onderdak, het opvanghuis en de zwerver.

Woordenschat

3

Lees.

Meneer Ferdinand is op vakantie geweest naar Peru. Hij vertelt hierover aan klas 5.

Ik was in Peru. Ik heb daar Miguel ontmoet. Miguel is tien jaar. Miguel heeft geen huis om te wonen. Hij is dakloos. In Peru zijn veel kinderen dakloos. Die kinderen hebben geen huis: ze hebben geen onderdak. Ze zwerfen maar rond. Zij hebben geen geld. Soms slapen ze langs de weg, soms slapen ze in een park. In Peru zijn er maar twee opvanghuizen voor kinderen als Miguel. Er zijn ook rijke mensen in Peru. Ik heb ook Juan ontmoet. Hij is elf jaar en zit op school. Hij woont in een duur huis met veel antiek.

Woordenschat

Welke woorden horen bij Miguel en welke bij Juan?
Zet de woorden in de juiste rij. Kies uit de woorden in het hok.

dakloos	een dak boven je hoofd	opvanghuis
zwerven	onderdak hebben	school
geen onderdak hebben	geen geld	armoede

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Woordenschat

tutoyeren: Iemand tutoyeren is: 'jij' tegen iemand zeggen in plaats van 'u'. Als je elkaar goed kent, mag je tutoyeren. Als je beleefd moet zijn, is tutoyeren niet netjes.

vertrouwd: Iets wat vertrouwd is, is voor jou erg bekend. Je voelt je hierbij op je gemak.

1

Lees.

Harold is gewend om zijn ouders niet te tutoyeren. Hij zegt tegen zijn vader "u". Lisa is gewend om haar ouders wel te tutoyeren. Zij zegt "jij" tegen haar vader. Maar zee zegt "u" tegen haar opa en oma. Dat is de gewoonte bij Lisa.

Wat is jouw gewoonte? Wie mag jij tutoyeren en wie mag je niet tutoyeren? Vul in.

Mijn gewoonte is:	wel tutoyeren (je/jij)	niet tutoyeren (u)
1 mijn vader		
2 mijn moeder		
3 mijn oma		
4 mijn opa		
5 de meneer of juf		
6 mijn vriendje of vriendinnetje		
7 mijn tante		

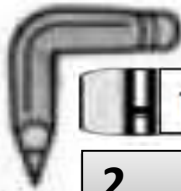

Vul nu zelf nog iemand in die je tutoyeert.

8 Ik spreek _____ aan met "jij".

En nog iemand die je niet tutoyeert.

9 Ik spreek _____ aan met "u".

Taalbeschouwing

2

Schrijf de goede woorden op.

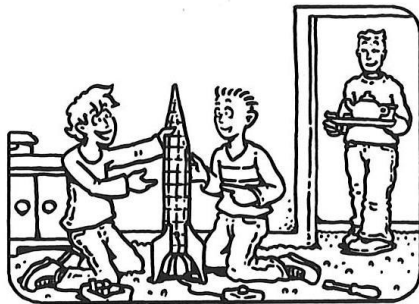
Kies uit het hok.

Je mag de woorden vaker gebruiken.

De eerste zin is al gedaan.

Lees eerst alle zinnen voor je gaat schrijven.

zijn	mijn	ik	mij	je	u	ons
------	------	----	-----	----	---	-----

- 1 Ik ga soms bij mijn vriend Joris spelen.
- 2 Laatst zaten we op _____ kamer.
- 3 _____ vader kwam binnen met thee en koekjes.
- 4 _____ zei toen: "Dank _____ wel, meneer."
- 5 Dat zeg _____ altijd tegen oudere mensen die _____ niet zo goed ken.
- 6 Maar Joris zei ook "dank _____ wel" tegen _____ vader.
- 7 Dat vond _____ een beetje raar. Want bij _____ thuis zeg _____ altijd gewoon _____ tegen _____ vader en moeder.

Taalbeschouwing**3**

Kies steeds het woord uit het hok dat erbij past en schrijf dat op.

mij hem haar mij jullie hen ons

- 1 Joris heeft een zakmes. Het mes is van _____ .
- 2 Ik zeg: "Laat het mes eens aan _____ zien."
- 3 "Zullen we elk een mooie stok gaan snijden? Dan zijn die van _____ samen."
- 4 Die hond is van Evelien. De hond is van _____ .
- 5 Daar liggen de jassen van Joris en Evelien. De jassen zijn van _____ .
- 6 Moeder zegt: "Evelien en Joris zijn die jassen van _____ ?"
- 7 "Ja, moeder", antwoorden ze, "die jassen zijn van _____ ."

Leesbegrip

4

Lees.

Weet je het nog?

Je zegt: het zakmes is van **jou**, maar: het is **jouw** zakmes.Je zegt: het huis is van u, maar: het is **uw** huis.Je zegt: **ons** huis (want huis is een **het-woord**), maar: het is **onze** auto (want auto is een **de-woord**).

Schrijf de goede woorden op. Kies uit het hok.

jou	jouw	u	uw	ons	onze
-----	------	---	----	-----	------

- 1 Het huis naast _____ staat te koop.
- 2 _____ buren gaan verhuizen.
- 3 “Mevrouw Jansen, hoe ziet _____ nieuwe huis eruit?”, vraag ik.
- 4 “Nog niet zo mooi als _____ huis”, zegt ze.
- 5 Mijn moeder zegt: “Oh, maar _____ man is erg handig toch?”.
- 6 De buurvrouw knikt: “Als ik eerlijk ben, handiger dan die van _____ !”
- 7 Mijn moeder moet vreselijk lachen en zegt tegen mij: “Die buurvrouw van _____ durft wel, he!”

de standaard: De standaard is dat wat mensen met elkaar afgesproken hebben en wat zij normaal vinden. Een meter is bijvoorbeeld een standaardmaat. Als je iemand voor het eerst ontmoet, geef je hem een hand. Dat is standaardgedrag. Soldaten dragen groene kleren. Groen is in het leger de standaardkleur.

afwijken van: iets wat afwijkt is anders dan de rest.

 Woordenschat

- 1 Juf Mirta heeft de leerlingen van klas 5 gevraagd om een standaardhuis te tekenen.

Silvio

Shurayma

Willy

Gabriël

- 1 Welke leerlingen hebben een standaardhuis getekend?
Zet een kruisje voor de juiste namen.

 Silvio

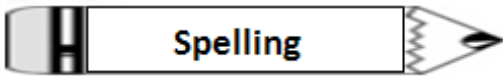
 Willy

 Gabriël

 Shurayma

- 2 Welk huis wijkt af van de rest? Vul in.

Het huis van _____ wijkt af van de rest, omdat

1

Luister goed en schrijf de persoonsvorm op.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

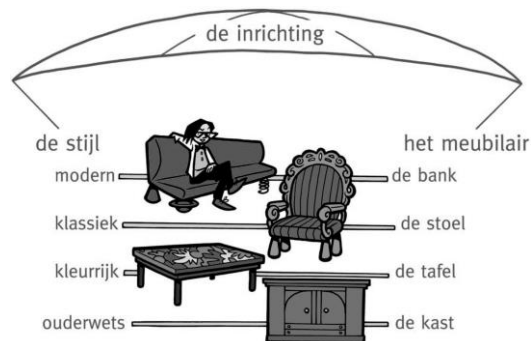
9 _____

10 _____

 Woordenschat

- de inrichting:** De inrichting van een huis bestaat uit: de spullen die je in je huis hebt staan (zoals meubelen, lampen, schilderijen, gordijnen) en hoe je die spullen hebt neergezet of opgehangen.
- de stijl:** De stijl is de manier waarop een huis is ingericht. Je kunt je huis in een moderne stijl inrichten of juist ouderwets.
- het meubilair:** Het meubilair is een verzamelnaam voor alle meubels in een huis, zoals een bank, stoel, tafel, kast et cetera.

- ouderwets:** Ouderwetse dingen zijn dingen van vroeger. Ze worden nu bijna niet meer gebruikt. Ouderwetse kleren zijn nu niet meer in de mode. Het tegenovergestelde is modern.
- modern:** Moderne dingen zijn dingen van deze tijd. Ze worden nu gebruikt. Ze zijn in de mode. Het tegenovergestelde van modern is ouderwets.
- chic:** Chic betekent deftig en duur.
- antiek:** Antiek, dat zijn bijvoorbeeld meubels of schilderijen die meer dan honderd jaar oud zijn. Antiek is vaak veel geld waard.

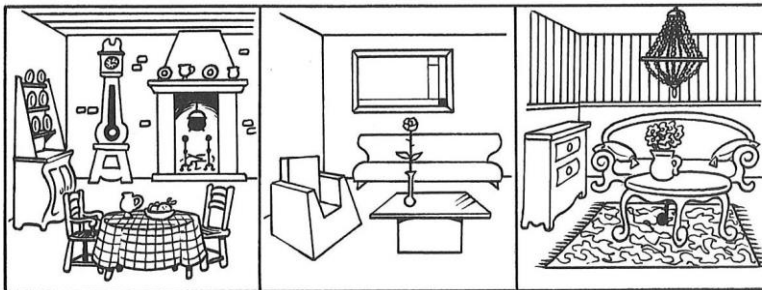
1

Lees de zinnen en vul het goede woord in.
Kies woorden uit het woordenboek.

- 1 De spullen die je in je huis hebt staan, heb je op een bepaalde manier neergezet of opgehangen. Dit noemen we _____ van je huis.
- 2 Als iets deftig en duur is, noemen we dat _____.
- 3 Alle meubels in huis noemen we _____.
- 4 Meubels die meer dan 100 jaar oud zijn en veel geld waard zijn, noemen we _____.
- 5 Een flatscreen en een laptop zijn _____.
- 6 Dingen van vroeger die bijna niet meer worden gebruikt, noemen we _____.

2.1

Hieronder zie je drie inrichtingen van kamers.
Schrijf onder de tekeningen op wat de stijl van elke kamer is.
Kies uit de woorden: **modern** – **chic** – **ouderwets**

Stijl 1: _____

stijl 2: _____

stijl 3: _____

Woordenschat

2.2 Welke inrichting vind jij het mooist?

2.3 Waarom? Gebruik de woorden de inrichting, het meubilair en de stijl.

2.4 Wat vind jij chic?

2.5 Welke stijl heeft jouw kamer?
Gebruik de woorden **de inrichting, het meubilair** en **de stijl**.

2.6 Maak een tekening van je kamer.

 Woordenschat

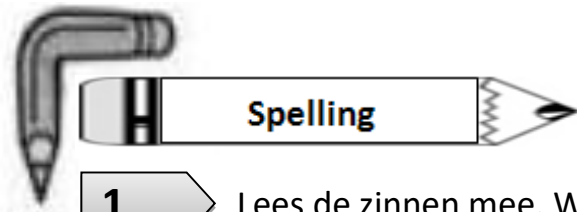
traditioneel: Traditioneel betekent: volgens de traditie. Als mensen al lang gewend zijn om iets op dezelfde manier te doen, dan noem je dat een traditie. Bijvoorbeeld: in onze familie is het een traditie om samen Sinterklaas te vieren. Een traditioneel feest wordt al heel lang op dezelfde manier gevierd. Dat is de gewoonte.

Woordenschat**1**

Welke van de dansen is traditioneel en welke is modern?
Schrijf het woord onder het plaatje.

Spelling

1

Lees de zinnen mee. Welk **vetgedrukt** woord is goed? Onderstreep het juiste.

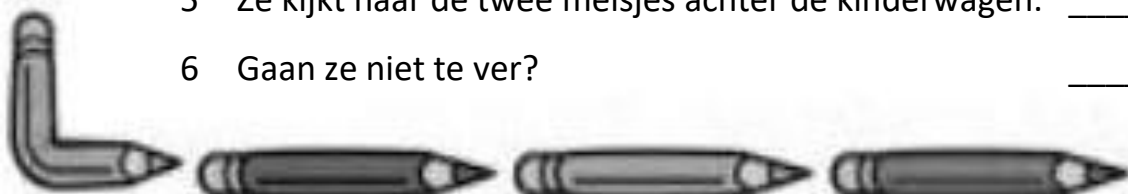
De drie luiards

- 1 In het dorp Dromenrust **waaren/waren** drie luiards.
- 2 Ze **waaren/waren** in het hele land bekend.
- 3 Ook de koning en de koningin **haden/hadden** van hen gehoord.
- 4 Ze wilden die **manen/mannen** wel eens zien.
- 5 Een koets met **snelle/snele** paarden bracht hen naar het dorp.
- 6 De drie mannen **laagen/lagen** in een weiland te slapen.
- 7 Ze **lagen/laagen** er alsof ze altijd zo hadden gelegen.
- 8 De koning kuchte. Ze **leeken/leken** het niet te horen.
- 9 “Ik ben **gekomen/gekoomen**”, sprak de koning, “om te zien wie de grootste luiard is.
- 10 Voor hem heb ik tien **goudstukken/goudstuken.**”
- 11 De eerste luiard stak de hand op.
- 12 “Ik ben de luiste”, zei hij.
- 13 De tweede bewoog even zijn hoofd.
- 14 “Nietes”, zei hij, “dat ben ik.”
- 15 De derde bleef doodstil **ligen/liggen**.
- 16 Iedereen dacht dat hij de koning niet had gehoord.
- 17 Maar de koning wist beter. De derde had **gewonnen/gewonen**.

2

Zoek de **persoonsvorm** door de zin in een andere tijd te zetten. Schrijf de nieuwe persoonsvorm erachter. De eerste is al voorgedaan.

- 1 Rosa en Anna **lopen** in het park. liepen
- 2 Ze duwen een kinderwagen. _____
- 3 Daar ligt Rosa's broertje in. _____
- 4 **Rosa's moeder zit op een bank.** _____
- 5 Ze kijkt naar de twee meisjes achter de kinderwagen. _____
- 6 Gaan ze niet te ver? _____

Spelling

3

Zet elke zin in de **tegenwoordige tijd**. Schrijf dan de nieuwe persoonsvorm erachter.

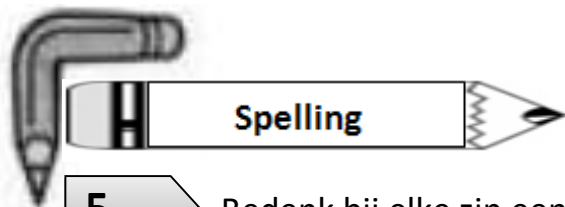
1 Iwan liep door het park.	loopt
2 Hij schopte een steentje voor zich uit.	_____
3 Ineens hoorde hij stemmen.	_____
4 Het geluid kwam vanachter de dichte struiken.	_____
5 Hij luisterde even.	_____
6 Daarna lachte hij.	_____
7 Hij kende die stemmen.	_____
8 Even later kroop hij door de struiken.	_____
9 Daar zag hij Rosa en Anna met een kinderwagen.	_____
10 Anna had de baby op haar schoot.	_____

4

Bij welke persoonsvormen die je bij opdracht 2 in je Taalschrift hebt geschreven, hoor je een /t/-klank aan het eind?
Wat schrijf je dan?

Spelling**5**

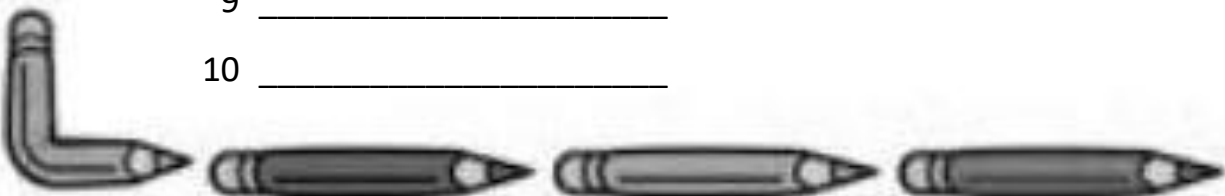
Bedenk bij elke zin een persoonsvorm in de **tegenwoordige tijd**.
Het hele werkwoord staat tussen haakjes.

- 1 Anna _____ de baby een schone luier om. (doen)
- 2 Rosa _____ bezorgd toe. (kijken)
- 3 _____ het niet te lang? (duren)
- 4 Opeens _____ de meisjes geluiden achter zich. (horen)
- 5 Verschrikt _____ ze achterom. (kijken)
- 6 Iwan _____ tevoorschijn. (komen)
- 7 Hij _____: "Ik hoorde jullie." (zeggen)
- 8 Even later _____ ze: "Rosa, Rosa!" (horen)
- 9 Het _____ de stem van Rosa's moeder. (zijn)
- 10 Zij _____ de meisjes met de baby. (zoeken)

6

Schrijf de persoonsvormen van opdracht 5 in de **verleden tijd**.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Spelling

7 Weet je wat hier staat?
Schrijf deze zin eronder.

- st

b = w

+ er

de

- h

de taakverdeling:

Een taakverdeling geeft aan wie welk werk moet doen. Als je met een groepje leerlingen een opdracht moet uitvoeren, kun je een taakverdeling maken.

Werken met rollen of taakverdeling

het rolpatroon:

Een rolpatroon is een vaste verdeling van taken. Bijvoorbeeld: Een traditioneel rolpatroon is: moeder zorgt voor de kinderen en vader werkt buitenshuis.

afwijkend:

Iets is afwijkend als het ene ding anders is dan het andere. Bijvoorbeeld; Aline heeft blauwe kleren aan. Alleen de kleur van haar schoenen is afwijkend, die zijn rood. Iedereen was het met hem eens, alleen Joris had een afwijkende mening. Of een gebit kan afwijkend zijn.

- 1** Hier staan 7 teksten. Welke teksten horen bij het woord afwijkend? Trek lijnen.

Meneer Kessel heeft nog nooit een baan gehad, thuis doet hij alles in de huishouding en verzorgt hij de kinderen.

De soldaten droegen allemaal hetzelfde uniform.

Iedereen was het met elkaar eens, alleen Yusuf had natuurlijk weer een andere mening.

AFWIJKEND

Als de klas rustig is, moet Joost altijd nog wat zeggen.

Bij de bruiloft droeg iedereen mooie kleren. Alleen Nelleke droeg een versleten spijkerbroek.

De klas had een grote optelsom gemaakt. Alle kinderen hadden dezelfde uitkomst.

Sanne droeg rode kleren. Alleen haar sokken waren oranje.

$$9769 + 354 = 10123$$

$$\begin{array}{r} \\ 9769 \\ 354 \\ \hline 10123 \end{array} +$$

Woordenschat
2

De leerlingen van klas 6 moeten in groepjes een toneelstukje opvoeren. Het toneelstukje gaat over een gezin. De groepjes mogen zelf de taakverdeling in het gezin bepalen. Kijk maar.

Groepje 1: Jade is moeder, Jonathan is vader, Nasser is kind.

Groepje 2: Julia is moeder, Joël is vader, Aïsha en Tamar zijn kinderen.

Welk gezin heeft een traditioneel rolpatroon? Groepje ___

Welk gezin wijkt af van het traditionele rolpatroon? Groepje ___

 Taalbeschouwing

3

Lees.

Je zegt; **hun** school, maar: de school is van **hen**.Je zegt: **hun** buren, maar: de mensen naast **hen**.Vul in: **hun** of **hen**.

- 1 _____ hond heet Tarzan.
- 2 Die hond van _____ poept overal.
- 3 _____ poes ook.
- 4 In _____ tuin stinkt het altijd naar poep.
- 5 De buren klagen over _____ .
- 6 “Ze moeten _____ troep eens opruimen”, zeggen ze.
- 7 Laat _____ toch met rust, denk ik dan.

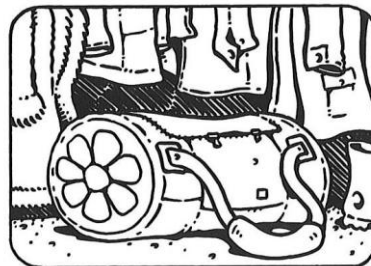
Taalbeschouwing**4.1**

Lees en zet rondjes om het goede antwoord.
Je mag meer dan één antwoord omcirkelen.

- 1 Ik sta bij mijn vriendje thuis in de keuken, met een broodje in mijn hand. Ik ben daar alleen met mijn vriendje.
Wat kan ik het beste vragen?
 - a Is dit broodje van hen?
 - b Is dit broodje van mij?
 - c Is het hun broodje?
 - d Is het mijn broodje?

- 2 Zufre gaat bij Annelies logeren. Ze heeft haar tas met spullen in de gang gezet. Wat kan de moeder van Annelies aan Annelies vragen?
 - a Is die tas van haar?
 - b Is die tas van hem?
 - c Is het zijn tas?
 - d Is het haar tas?

- 3 Zufre pakt voor iedereen messen en vorken uit de la. Wat zou Zufre het beste aan Annelies kunnen vragen?
 - a Is dit bestek van jou?
 - b Is dit bestek van jullie?
 - c Is dit jullie bestek?
 - d Is dit jouw bestek?

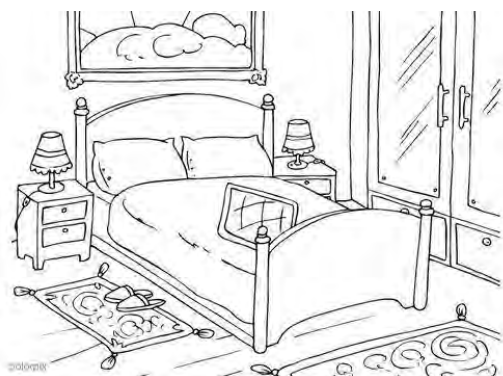
Taalbeschouwing

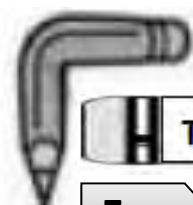
4.2

Lees en zet een rondje om het goede antwoord. Je mag meer dan een antwoord omcirkelen.

- 1 Zufre en Annelies brengen het ontbijt naar de ouders van Annelies. Wat vragen de ouders?
 - a Is het ontbijt voor haar?
 - b Is het ontbijt voor ons?
 - c Is dat ons ontbijt?
 - d Is dat haar ontbijt?

- 2 “Kom toch ook bij ons op bed zitten, Zufre”, zegt de moeder van Annelies. Wat zou Zufre het beste aan Annelies kunnen vragen?
 - a Is deze slaapkamer van hen?
 - b Is deze slaapkamer van hem?
 - c Is dit hun slaapkamer?
 - d Is dit zijn slaapkamer?

Taalbeschouwing

5

Vul de woorden uit het hok in. Je mag de woorden vaker gebruiken.

ik mijn jij je zij ze haar hem wij we ons onze jullie

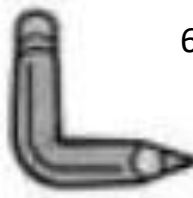
- 1 Ik geef _____ boek aan Anja, want _____ is ziek.
- 2 De dokter vermoedt dat _____ waterpokken heeft.
- 3 _____ moeder gelooft _____ niet, want _____ heeft bijna geen vlekjes.
- 4 _____ ga op bezoek. Anja doet zelf open.
- 5 "He, lig _____ niet in bed?", vraag _____ .
- 6 "Nee, _____ bed is veel te warm!", zegt _____
- 7 _____ lopen de huiskamer in.
- 8 "Willen _____ limonade?", vraagt _____ moeder aan _____ .
- 9 _____ zeggen tegelijk: "Ja, graag."
- 10 "Mogen _____ dan ook _____ zelfgebakken koekjes erbij?" vraagt Anja aan moeder.
- 11 "Vooruit dan maar", antwoordt _____ .

6

Maak zelf zes korte zinnen met:

- 1 zij/ze – haar _____
- 2 hij – hem _____
- 3 hij – zijn _____
- 4 wij/we – ons _____
- 5 zij/ze – hun _____
- 6 zij/ze – hun _____

Woordenschat

de bejaarde:

Een bejaarde is iemand die 65 jaar of ouder is.

de aanleunwoning:

verzorgingshuis. De zelfstandig en als het ze verzorging krijgen van verzorgingshuis.

Een aanleunwoning is een woning die gebouwd is naast een
bewoners wonen nodig is, kunnen het

het verzorgingshuis:

Het verzorgingshuis is een groot huis waarin bejaarden wonen. In een verzorgingshuis wordt voor bijvoorbeeld koffie, warm eten, de schoonmaak, de was, de dokter en voor gezelligheid gezorgd.

het verpleeghuis:

Een verpleeghuis is een huis waar mensen/patiënten wonen die niet meer voor zichzelf kunnen zorgen en langdurig ziek zijn. Het lijkt een beetje op een ziekenhuis.

Woordenschat**1** Lees.

Gino gaat vandaag op bezoek bij zijn opa en oma. Ze zijn bejaard. De opa en oma van Gino wonen in een aanleunwoning. Op Aruba zijn er bejaarden die in een aanleunwoning, een verpleeghuis of een verzorgingshuis gaan wonen. Bijvoorbeeld bij Maristella in Savaneta of San Pedro Paviljoen in Oranjestad.

Mary hoeft niet op bezoek bij haar opa en oma. Die wonen namelijk bij haar en haar familie in huis. Er zijn op Aruba ook bejaarden die vaak bij hun kinderen of kleinkinderen wonen. De familieband is heel sterk.

- 1 Heb jij een opa en een oma? _____
- 2 Zijn ze of waren ze al bejaard? _____
- 3 In wat voor huis wonen of woonden jouw opa en oma?

- 4 Met wie heb jij een familieband? _____

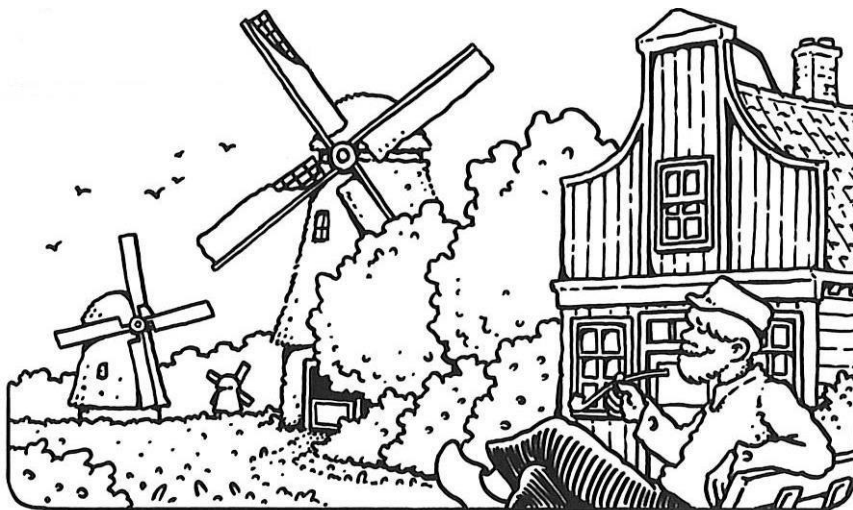

Taalbeschouwing

1

Lees de uitdrukkingen en spreekwoorden in het hok.
Zoek daarna de juiste betekenis en schrijf de bijbehorende uitdrukking eronder.

Hij heeft een klap van de molen gehad.
Die het eerst komt, het eerst maalt.
Het zit in de molen.

1 Ieder moet op zijn beurt wachten.

2 Er wordt al aan gewerkt.

3 Hij is niet goed bij zijn verstand.

Taalbeschouwing

2

Wat betekenen de uitdrukkingen? Schrijf de goede letter in het hokje.

Uitdrukkingen:

4 Praatjes vullen geen gaatjes.

5 Jij hebt makkelijk praten.

6 Het meisje zwijgt in alle talen.

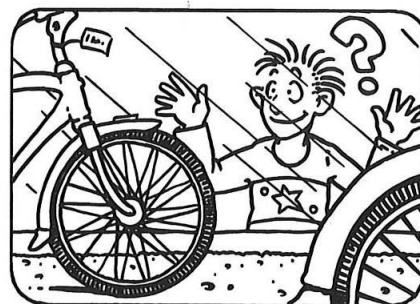
7 Vragen staat vrij.

8 Maikel praat honderduit.

9 De man is om een praatje verlegen.

10 Sam geeft tekst en uitleg.

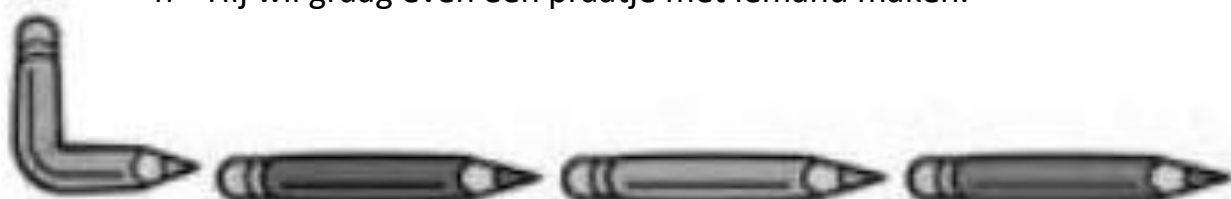
11 Het hoge woord is eruit.

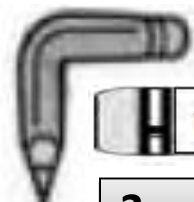

Vragen staat vrij.

Betekenenissen:

- a Je zegt wat je eerst niet durfde te zeggen.
- b Hij vertelt precies hoe het gekomen is.
- c Praten alleen is niet genoeg; er moet ook gewerkt worden.
- d Ze zegt helemaal niets.
- e Jij kunt dat gemakkelijk zeggen.
- f Je mag vragen wat je maar wilt.
- g Hij praat heel veel.
- h Hij wil graag even een praatje met iemand maken.

 Taalbeschouwing **3**

Schrijf op wat de uitdrukking betekent.
Kijk in het hok.

meer mogen dan een ander
er is iets niet in orde
elkaar stiekem helpen
werk vinden

- 1 Willy en Kevin zijn vrienden. Ze willen naar de film, maar Willy's moeder vindt het niet goed. Willy zegt dat de meneer heeft gezegd dat ze naar die film toe moeten gaan. Dat is niet waar, maar ook Kevin zegt dat dat zo is. De twee jongens spelen onder één hoedje.

Ze _____

- 2 We hoorden een harde knal en daarna de sirenes van verschillende politieauto's. Daar was vast iets aan de knikker.

Daar _____

- 3 Mijn moeder is na lang zoeken aan de slag gekomen.

Ze _____

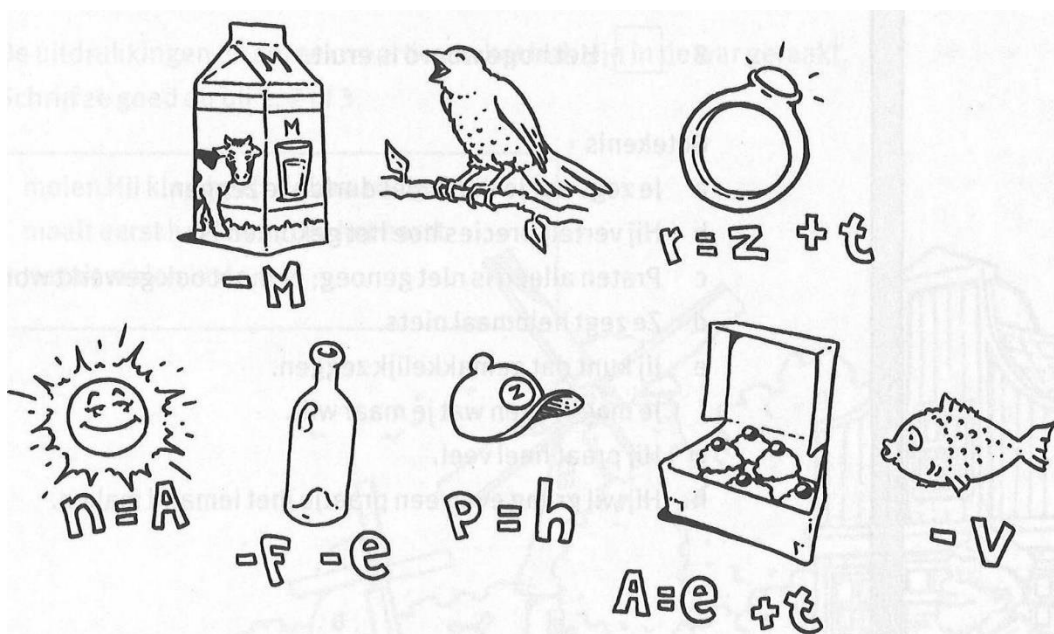
- 4 Bij meneer Maduro hebben Lizmarie en Charlaine een streepje voor.

De meisjes _____

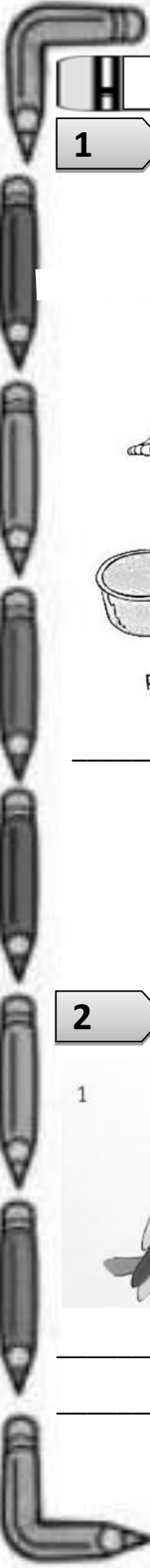

Taalbeschouwing

4.1 Schrijf op wat hier staat.

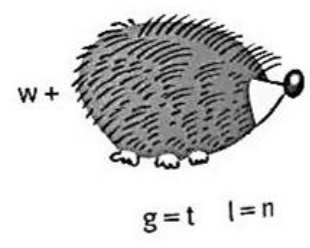
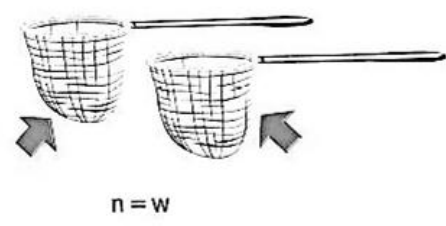
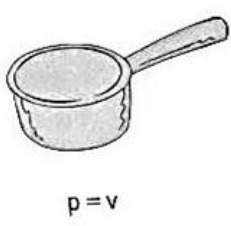
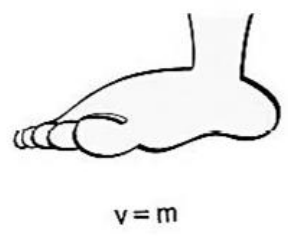
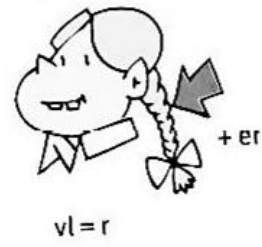
4.2 Kruis aan wat goed is. Het spreekwoord bij opdracht 4.1 betekent:

- a Iedereen praat precies gelijk.
- b Iedereen praat op zijn eigen manier.

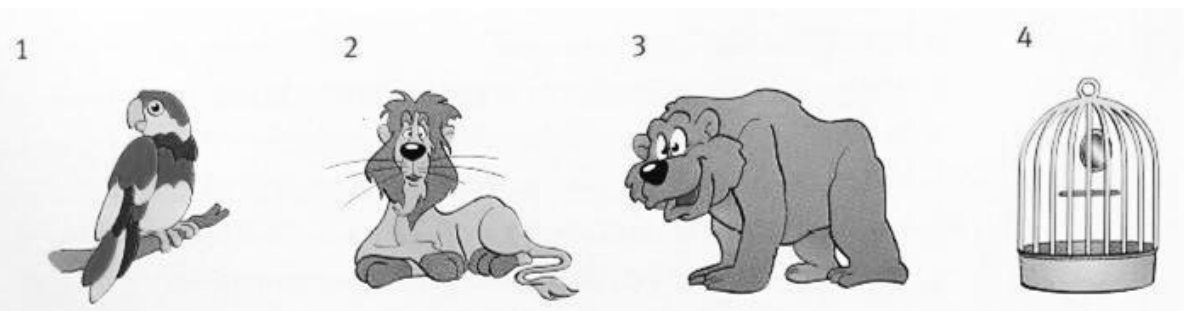

Spelling

1 Wat staat hier? Schrijf eerst de woorden op die bij de plaatjes horen.
Los daarna de rebus op.

2 Bedenk bij elk plaatje twee woorden die rijmen. Schrijf ze erbij.

5

6

7

8

3

Bedenk voor de **vetgedrukte** woorden andere woorden met dezelfde betekenis.

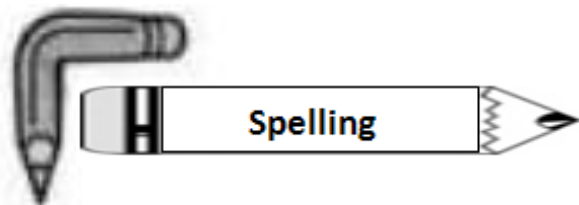
1	In het midden van de stad vonden we onze poes terug.	c _____
2	Bij de jacht gebruikte men vroeger lange stokken met scherpe punten	sp _____
3	Het is gevaarlijk om die steile helling op te klimmen .	kl _____
4	Het getal 24 bestaat uit de tekens 2 en 4.	c _____
5	Willen jullie alsjeblieft heel zacht praten ?	fl _____
6	We kregen allemaal een heerlijk taartje .	g _____
7	De slagerswinkel ligt naast de bakker.	sl _____
8	We zeiden precies op hetzelfde moment :
"Dank u wel!"	t _____

4.1

Onderstreep de persoonsvorm in de volgende zinnen.

- 1 De leerlingen kijken naar het bord.
- 2 De tekeningen hebben prachtige kleuren.
- 3 De juffen doen dat goed.

Spelling

- 4 De scholen beginnen in augustus.
- 5 De vakanties gaan te snel voorbij.
- 6 Jullie hebben ook vakantie in december.
- 7 Weten we al precies wanneer?
- 8 Komen je grote zussen dan ook naar Aruba?

4.2

Zet een cirkel om het juiste **vetgedrukte** woord:

De zinnen bij opdracht 4.1 staan allemaal in het **enkelvoud/meervoud**.

4.3

Zet de persoonsvormen uit oefening 4.1 in het **enkelvoud**.

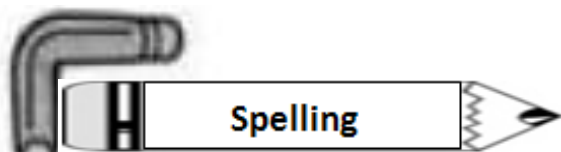
- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

5

Omcirkel de letter van de goede zin.

- A Als een persoonsvorm eindigt op een /t/-klank, moet je hem langer maken.
- B Als je aan het einde van een persoonsvorm een /t/ hoort, schrijf je een *d*.
- C Als je aan het einde van een persoonsvorm een /t/ hoort, schrijf je ook een *t*.

1

Schrijf de woorden waarvan een deel ontbreekt, onder de zinnen in zijn geheel op. Let op! De ontbrekende letters in het eerste en tweede woord zijn steeds hetzelfde.

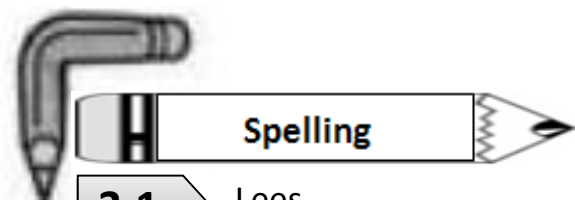
- 1 Opa was __zig de __zem te repareren.
- 2 De __fel stond op een mooi en kleurig __pijt.
- 3 __gen kinderen van 12 jaar wel __tor rijden?
- 4 Op welke __nier kun je het beste muffins __ken?
- 5 De harde __ziek klonk door de __ren heen.
- 6 Gelukkig hield het __waai __ter op.
- 7 Papa had net genoeg __lie __ver voor zes pannenkoeken.

1	_____	_____
2	_____	_____
3	_____	_____
4	_____	_____
5	_____	_____
6	_____	_____
7	_____	_____

2

Dictee. Zoek het goede plaatje bij het woord dat de juf voorleest en schrijf het erbij.

3.1

Lees.

- 1 Anna **schrijven** in het park.
- 2 Mama **zit** een liedje in een vreemde taal.
- 3 Esther en Kevin **zingt** elkaar in geheimschrift.
- 4 Ik **houden** naar mijn tante.
- 5 Danny en Tom **ga** niet van rekenen.

Wat een rare zinnen!

Dat komt doordat de **vetgedrukte** woorden in de verkeerde zinnen staan. Weet jij hoe het wel moet?

Schrijf het woord dat in de zin hoort te staan hieronder.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

3.2

Hoe noemen we de vetgedrukte woorden ook wel?

3.3Zet de zinnen uit 3.1 met het juiste woord in de **verleden tijd**.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

Stellen

4.1 Bekijk de plaatjes en lees de zinnen onder de plaatjes.

1
Het is avond en Lisa ligt te slapen in haar bed.

2
Lisa en Jan vliegen door de lucht.

3
Lisa wordt wakker.

Bedenk twee zinnen bij de zin onder het eerste plaatje. Schrijf ze hieronder op.

- 1 _____
- 2 _____

4.2 Bedenk twee zinnen bij de zin onder het tweede plaatje. Schrijf ze hieronder op.

- 1 _____
- 2 _____

4.3 Bedenk nog twee zinnen bij de derde alinea.

- 1 _____
- 2 _____

5.1

Vul het goede antwoord in.

- 1 Ik heb een boek. Het boek is van mij. Het is _____ boek.
- 2 _____ hebben een huis. Het huis is van ons. Het is ons huis.
- 3 U hebt een hond. De hond is van u. Het is _____ hond.
- 4 Hij heeft een pen. De pen is van _____. Het is zijn pen.
- 5 Jij hebt een schaar. De schaar is van jou. Het is _____ schaar.

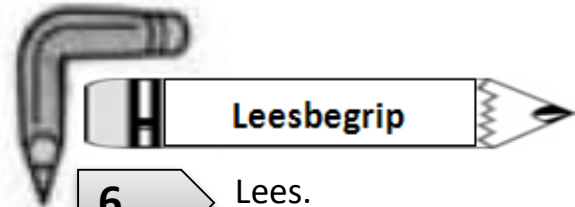

5.2

Schrijf alle persoonlijke voornaamwoorden en bezittelijke voornaamwoorden uit de vorige opdracht in de goede rij. Dus niet alleen de woorden die je hebt ingevuld.

persoonlijke voornaamwoorden bezittelijke voornaamwoorden

1	_____	_____	_____
2	_____	_____	_____
3	_____	_____	_____
4	_____	_____	_____
5	_____	_____	_____

6

Lees.

Tarik is bijna jarig. Dan komen al zijn vriendjes bij hem thuis zijn verjaardag vieren. Daarom heeft Tarik bij de bieb een boek gehaald. Daarin staan spelletjes die ze misschien kunnen doen. Hieronder zie je de inhoud van het boek.

Inhoudsoverzicht

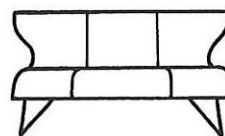
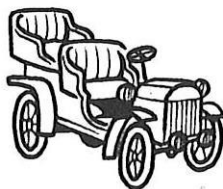
Ten geleide	8	Met z'n allen in de kring	41
Inleiding	10	Houten man	42
Bos- en sluijspelen	12	Vliegende vis	44
Algemene tips	12	Eierrekbal	44
Verstoppen	14	Busjewip	45
Bericht overbrengen	15	Avondspelen	46
Indianenkamp	15	Lampenspel	46
Verover de schat	21	Dodende straal	47
Douanespel	21	Tikspelen	49
Zeeslag	23	In de vrije ruimte	49
Vlag veroveren	25	In cirkelvorm	52
Wat zie ik?	28	In overloopvorm	53
Hertenjacht	28	Jagerbal	53
Wie roept het eerst?	30	Estafette	55
Puntenloop	31	Feest in de tent (caravan)	56
Zoek je eigen boomstam	34		
Sta stil en laat je niet zien	34		
Wie vindt de meeste nummers?	35		
Zaklopen op een bospad	36		
Kafferdans	36		
Stabal	37		
Borddraaien	38		
Bospadhandbal	40		
Teambal	41		

Vul in.

- Als Tarik een verstopspel wil spelen, kan hij het best kijken op bladzijde ____.
- Over een tikspel in cirkelvorm vindt hij waarschijnlijk wel iets op bladzijde ____.
- Hoeveel avondspelen staan er in het boek? Er staan ____ avondspelen in het boek.
- Voor het spel 'Vlag veroveren', moet Tarik op bladzijde ____ kijken.

Woordenschat

7 Ouderwets of modern? Zet een streep onder het goede woord.

ouderwets/modern

ouderwets/modern

ouderwets/modern

8 Zet een kruisje in het goede hokje.

- 1 Als mensen nergens anders kunnen wonen, gaan ze naar een opvanghuis.
- 2 Als je dakloos bent, heb je geen plaats om te slapen of te wonen.
- 3 Zwervers kunnen makkelijk onderdak vinden

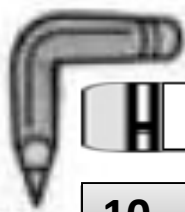

goed fout

9 Vul de woordparachute in.
Kies woorden uit het hok.

chic waarschijnlijk modern
ouderwets meubilair inrichting

stijl

Spelling

10 Schrijf de woorden in het meervoud erachter.
Kijk naar het voorbeeld.

1	lat	latten		
2	kat	_____	9	gat _____
3	mat	_____	10	dak _____
4	hok	_____	11	kar _____
5	slot	_____	12	sloot _____
6	bad	_____	13	bed _____
7	vat	_____	14	vak _____
8	glas	_____	15	plas _____

11 In elke zin zit een fout in een open of gesloten lettergreep. Zoek die fout op. Schrijf daarna het hele woord goed op.

1	Het rook heerlijk in de bakkerij.	_____
2	“Doe de televisie eens uit!” riep moeder.	_____
3	Geloof jij dat heksen op bezemsteelen vliegen?	_____
4	De musen vliegen in de tuin.	_____
5	Durf jij met de kabelbaan naar boven?	_____

12 Onderstreep de persoonsvorm. Zet hem daarna achter de zin in de tegenwoordige tijd.

1	De pas gewassen handdoek rook heerlijk.	_____
2	Hij deed bijna nooit mee met ons.	_____
3	Mijn vader geloofde het hele verhaal.	_____
4	Het vliegtuig vloog hoog in de wolken.	_____
5	Tom durfde echt niet te kitesurfen.	_____

Spelling

13

Welke dieren zie je in de dierentuin?
Schrijf de namen van deze dieren onder het plaatje.

14.1

Lees.

Oranjestad, 26 mei 2016

Beste Alicia,

Gisteravond wilde ik naar je huis komen. Toch heb ik besloten om je eerst te schrijven. Wat er gisteren gebeurd is, vind ik ook heel vervelend. Jij had een rode kleur, maar ik ook. Het spijt me dat ik mijn mond voorbij gepraat heb. Ik kon mijn tong wel afbijten! Jij kunt er op vertrouwen dat het nooit meer gebeurt. Wil je me vergeven?

Jo-Anne

Wat is dit voor tekst?

Kruis het goede antwoord aan.

- a Dit is een weettekst.
- b Dit is een brief.
- c Dit is een verhaal.
- d Dit is een gedicht.

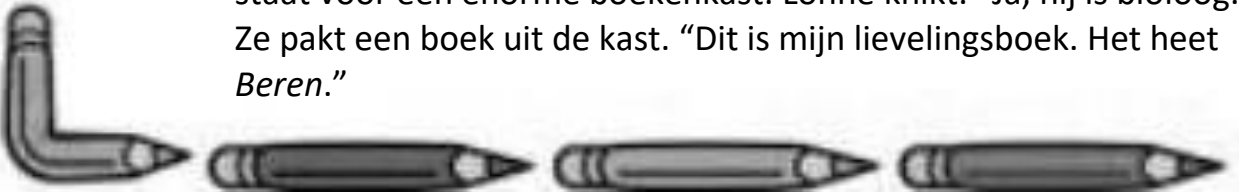
14.2

Waarom is Jo-Anne toch niet naar het huis van Alicia gegaan? Bedenk het zelf. Schrijf je antwoord op.

15.1

Lees.

“Wat heeft jouw vader veel boeken over dieren”, zegt Jasmine. Ze staat voor een enorme boekenkast. Lonne knikt. “Ja, hij is bioloog.” Ze pakt een boek uit de kast. “Dit is mijn lievelingsboek. Het heet *Beren*.”

Hieronder zie je het register van het boek *Beren*.
 Waar staat het?
 Schrijf het antwoord er steeds achter.

Register

brilberen, 7, 18, 28

bruine beren, 6, 9, 26, 27, 28

dierentuinen, 26, 28

grizzlyberen, 26, 28

honing, 16,

honingberen, 7, 19, 28

isabelbeer, 9

jongen, 10, 11, 13, 18, 22, 23, 25, 26

jagen, 15, 21, 22, 23

kaneelbeer, 17

kleine panda, 7, 24

klimmen, 17, 19

kodiakberen, 9, 12, 23

kraagberen, 6, 15, 28

lippenbeer, 6, 18, 28

natuureservaten, 26, 28

reuzenpanda's, 7, 24, 25, 26, 28

Syrische beer, 9

vissen, 12, 23

voedsel, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 22, 24

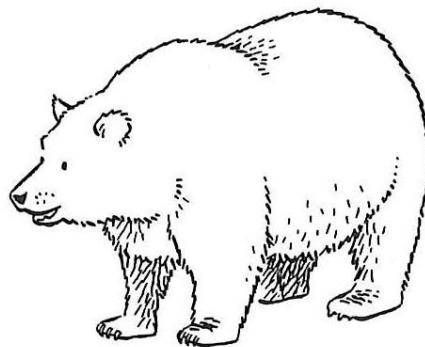
wasbeer, 7

winterslaap, 10

ijsberen, 6, 20, 21, 22, 23, 28

zilverbeer, 9

zwarte beren, 6, 14, 28

Je wilt iets weten over...

- 1 grizzlyberen
- 2 de kleine panda
- 3 ijsberen
- 4 winterslaap
- 5 voedsel

Dat vind je op bladzijde(n)...

Leesbegrip

15.2 Schrijf de twee onderwerpen op waarover het meest wordt verteld.

1 _____

2 _____

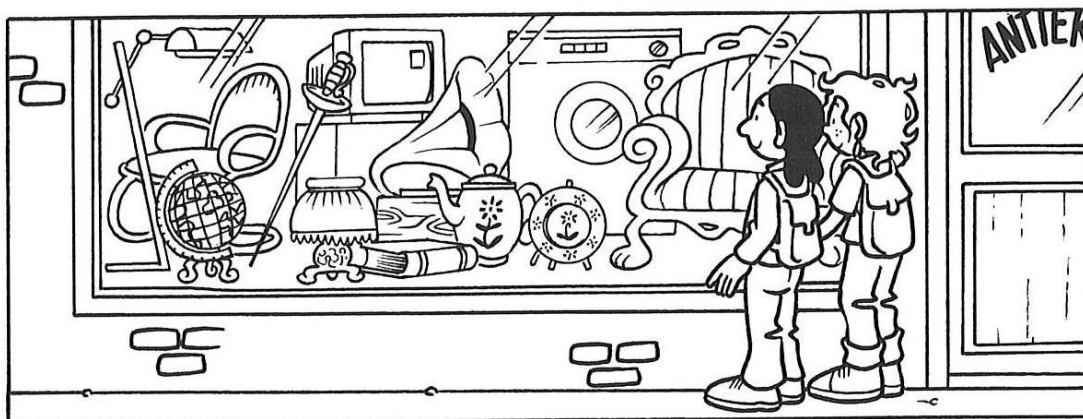
15.3 Als je bij een boek met weetteksten wilt weten waar de verschillende hoofdstukken over gaan, kijk je...

- a de inhoudsopgave
- b het register
- c de achterkant
- d in de inleiding

15.4 Als je iets wilt weten over een klein onderwerp, kijk je...

- a de inhoudsopgave
- b het register
- c de achterkant
- d de inleiding

16 Loes en Anna lopen door de stad.
Ze komen langs een antiekwinkel.
Welke dingen horen niet in de antiekwinkel?
Kleur die spullen rood.

Stellen

17

Wat zou jij doen als je dakloos was?
Schrijf een kort verhaaltje over dakloos zijn.
In de tekst moeten de volgende
woorden voorkomen:
onderdak, het opvanghuis en de zwerver.

